

JEUGDHULP
R E G I O
D R E N T H E

Transformatieplan Zorg voor de Jeugd

Jeugdhulpregio Drenthe

2018-2020

Datum: 26 september 2018

Vastgesteld door Algemeen Bestuurlijk Overleg JHRD op: 26 september 2018

Opsteller: Ambtelijke werkgroep JHRD; samenstelling: Lusette Brouwer (gem. Midden-Drenthe), Auke de Jong (JHRD/gem. Meppel), Ruth van Hoegee (JHRD/gem. Aa en Hunze), Cor de Val (gem. Tynaarlo), Marieke Fenger (gem. Coevorden), Bennie Deems (gem. Emmen), Ria Hogervorst (gem. De Wolden/gem. Hoogeveen), Jaccoline Caprino (gem. Assen), Linda Imming (gem. Emmen), Marjo Nijmeijer (JHRD), Monique Vonk (JHRD)

INHOUD

INHOUD	3
VOORWOORD	4
JEUGDZORGSTATEMENT DRENTHE	6
INLEIDING	6
MATCHED CARE	6
SAMENBRENGEN KENNIS EN ERVARING GENERALISTEN EN SPECIALISTEN	7
GEbruik VAN EFFECTIEF BEWEZEN PROGRAMMA'S EN KENNISINSTITUTEN	7
ACTIEF INZETTEN EN INVESTEREN OP PREVENTIE	7
VERVOLGSTAP; BESTUURLIJK TRANSFORMATIEAKKOORD	8
DE BASIS OP ORDE	9
INLEIDING	9
EXPERTTEAM	9
WACHTTIJDEN/WACHTLIJSTEN	9
MEERJARIGE CONTRACTEN	10
CONTRACTEN CONFORM VARIANTEN I-SD	10
VISIE OP DOORONTWIKKELING LOKALE TEAMS	10
TRANSFORMATIETHEMA'S	12
DRENTSE JEUGDACADEMIE	12
AFSTEMMING GECERTIFICEERDE INSTELLINGEN EN GEMEENTEN VOOR VERWIJZING NAAR GESPECIALISEERDE JEUGDHULP	15
ONTWIKKELING KLEINSCHALIGE WOONVOORZIENINGEN	17
VERVOLG	20
BRONVERMELDING/LITERATUURLIJST	21
BIJLAGE 1	22

VOORWOORD

In Drenthe hebben gemeenten en jeugdhulpaanbieders de ambitie en verantwoordelijkheid om zorg voor kinderen en gezinnen integraal, op maat en dicht bij het gezin te organiseren. Het belang van het kind en het gezin staat hierbij voorop.

In de afgelopen jaren zijn mooie stappen gezet in het realiseren van deze ambitie. Ook is het besef gegroeid dat het inhoudelijke veranderproces, de transformatie, tijd en geld kost.

Op 16 februari 2018 is in Drenthe een vervolgbeweging gestart, waar we allen de verantwoordelijkheid voor voelen, zowel regionaal als lokaal, om te bepalen wat regionaal nodig is om de transformatie een stap verder te brengen.

In het op 16 april 2018 gepresenteerde landelijke actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd' wordt via een zestal actielijnen een landelijke impuls gegeven aan de transformatiebeweging. Het sluit mooi aan bij de transformatiebeweging die in Drenthe al in gang is gezet. We geven daarom onze transformatiebeweging graag een extra stimulans met dit regionaal Transformatieplan Zorg voor de Jeugd.

De in dit plan gepresenteerde transformatiethema's zijn onze regionale vertaling van de actielijnen uit het landelijk actieprogramma. Deze actielijnen zijn:

1. Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen
2. Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien
3. Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen
4. Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden
5. Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt
6. Investeren in vakmanschap

Gezien onze andere transformatie-initiatieven ten behoeve van de Jeugdhulp wordt in dit transformatieplan ook aandacht besteed aan het Statement Jeugd Drenthe en het voorgenomen besluit om te komen tot een Bestuurlijk Transformatie Akkoord Jeugdhulp Drenthe. Hiermee benadrukken we de gezamenlijkheid van deze opdracht.

Gemeenten, zorgaanbieders en andere ketenpartners voelen een gezamenlijke verantwoordelijkheid en urgentie om de jeugdhulp meetbaar te verbeteren en beter bereikbaar en betaalbaar te houden.

Het transformatieplan is in samenspraak met zorgaanbieders tot stand gekomen. Daarnaast is tijdens een bijeenkomst op 17 september 2018 met zorgaanbieders, cliëntenbelangenorganisaties, gecertificeerde instellingen en andere genodigden het concept Transformatieplan 'Zorg voor de jeugd' gepresenteerd en besproken. Tijdens deze bijeenkomst hebben wij een enorme betrokkenheid van de deelnemers ervaren. Er zijn veel reacties gekomen op het plan. Een deel daarvan heeft een plek gekregen in dit document. In bijlage 1 is een totaaloverzicht van de ontvangen reacties opgenomen.

Het transformatieplan is niet allesomvattend. Het is belangrijk om de transformatie blijvend aan de dagelijkse praktijk te toetsen, bij te stellen en aan de werkelijkheid aan te passen. Vernieuwing is een continue (leer)proces. We blijven daarom kijken naar nieuwe transformatie-initiatieven, zoals de verbinding tussen zorg en onderwijs. De opbrengst van de bijeenkomst op 17 september 2018 biedt daar mooie handvatten voor.

In dit transformatieplan besteden we allereerst aandacht aan het Drentse Statement Jeugd dat medio 2018 door de Drentse bestuurders Jeugd is bekrachtigd. Vervolgens besteden we aandacht aan de vraag of de Jeugdhulpregio Drenthe de “basis op orde heeft” en voor welke opgave(n) we nog staan.

Aansluitend zoomen we in op de 3 transformatiethema’s; het inhoudelijke transformatieplan en geven we nog een doorkijk naar het vervolg om te komen tot daadwerkelijke realisering van de transformatiethema’s.

JEUGDZORGSTATEMENT DRENTHE

INLEIDING

Gemeenten en jeugdhulpaanbieders hebben de ambitie en verantwoordelijkheid om zorg voor kinderen en gezinnen integraal, op maat en dicht bij het gezin te organiseren.

Uit: 'Passende zorg en ondersteuning voor jeugdigen' (VNG)

- Gebruikte taal van de decentralisaties ordenen onvoldoende
- Er is meer inhoudelijke en organisatorische ordening nodig
- Van institutioneel naar gemeenschapsperspectief;
- Jeugdigen en gemeenschap als uitgangspunt;
- Balanced care en community based bieden inhoudelijk houvast.

Dit betekent:

- Vraaggericht werken
- Hulp zo dichtbij mogelijk bieden 'geen kind de regio uit'
- Lokale teams vervullen een belangrijke rol
- Hulp start bij de ondersteuningsbehoefte van de jeugdigen (en het gezin) en niet vanuit de problematiek
- Specialistische hulp is aanvullend op de basisjeugdhulpverlening
- Continue ontwikkelen. inhoudelijk en organisatorisch

De praktijk leert dat het ontwikkelen en vasthouden van kennis daarbij extra aandacht vraagt. Ook is duidelijk dat de optelsom van lokale keuzes niet per definitie leidt tot voldoende infrastructuur voor de specialistische jeugdhulp.

Aan de hand van de documentaire "Alicia" zijn vertegenwoordigers van gemeenten, jeugdhulpaanbieders, verwijzers, cliëntbelangenorganisaties en onderwijs op 16 februari 2018 tijdens de bijeenkomst over het Jeugdzorglandschap Drenthe met elkaar in gesprek gegaan over de vraag: Hoe kunnen we met elkaar komen tot betere jeugdhulp voor de Drentse kinderen?

We hebben de visie en aanpak omarmd, zoals verwoord in het stuk 'Passende zorg en ondersteuning voor jeugdigen' van de branches gespecialiseerde zorg voor jeugdigen, en onderschrijven het belang van een lerend jeugdhulpstelsel.

Tijdens de bijeenkomst zijn de deelnemers op basis van een viertal thema's aan de slag gegaan met deze visie. Ook is gekeken hoe de visie kan worden vertaald naar de (alledaagse) Drentse praktijk en wat het betekent voor zorgaanbieders, gemeenten, verwijzers, cliënt-vertegenwoordigers en onderwijs.

De opbrengst van de dag is samengebracht in een overdrachtsdocument voor de (nieuwe) Drentse gemeentebestuurders jeugd voor 2018 en verder. Tijdens het Algemeen Bestuurlijk Overleg in juli 2018 hebben de bestuurders het Overdrachtsdocument Statement Jeugd Drenthe bekrachtigd en ingestemd met onderstaande doelstellingen en afspraken.

MATCHED CARE

We willen de zorg voor jeugdigen afstemmen op zijn/haar kenmerken, zoals de ernst van de problemen, mentale en sociale vaardigheden en de opvoedvaardigheden van de ouder(s).

Nabijheid van het gezin bij het kind is daarbij uitgangspunt. Om het kind bij het gezin te houden durven we risico's te nemen zonder de consequenties vooraf geheel te kunnen overzien.

We leveren Matched Care. We kijken daarbij naar alle levensdomeinen zoals school, wijk, werk, financiën en zorg. Onze visie 1 gezin 1 plan is duidelijk. We gaan werken aan de verdere concretisering van deze visie.

Onze professionals handelen door "schotten" heen en stellen de vraag van het kind en het gezin centraal.

SAMENBRENGEN KENNIS EN ERVARING GENERALISTEN EN SPECIALISTEN

Generalisme is breed en omvat: basisjeugdhulp (alle lichte hulp en ondersteuning), school en docent, huisarts, jeugdgezondheidszorg en welzijn. De generalist is langdurig beschikbaar, de specialist brengt kennis en expertise in bij specifieke vraagstukken.

De kennis van de praktijkervaringen in de toegang en de kennis van de specialisten brengen we in het kennisplatform jeugd in oprichting (Drentse Jeugdacademie) bij elkaar. Generalisten en specialisten halen de punten voor beroepsregistratie samen.

Gemeenten, onderwijs en zorgaanbieders voeren gezamenlijke case-review in. We zorgen voor voldoende ontwikkeling van kennis door intervisie en supervisie.

We leren actief van en met elkaar en betrekken daar ook ervaringsdeskundigen bij.

GEBRUIK VAN EFFECTIEF BEWEZEN PROGRAMMA'S EN KENNISINSTITUTEN

We willen openstaan voor nieuwe, bewezen effectieve methodieken en programma's.

Daarbij maken we gebruik van de kennis en ervaring van de kennisinstituten, om zo van elkaar te leren en de jeugdhulp verder te ontwikkelen. We zorgen voor een goede balans tussen deze programma's en afgebakende experimenten. Samen dragen we zorg voor een goede, positieve houding van professionals en investeren in vroeg-signalering en effectief bewezen programma's aan de voorkant.

ACTIEF INZETTEN EN INVESTEREN OP PREVENTIE

Kinderen kunnen het maximale halen uit hun talenten en kennis. Het is belangrijk om in te zetten op beschermende factoren zodat kinderen hun schoolloopbaan ononderbroken kunnen afronden.

Daarom zetten we actief in op preventie. We investeren in gezin, school, wijk en zorg en zorgen voor een goede verbinding om uiteindelijk de inzet van zware en specialistische zorg te kunnen verminderen.

We zorgen voor goede preventie, waar nodig in combinatie met ondersteuning, onderwijs en zorg.

We brengen zorg en ondersteuning naar kind en gezin om daar veiligheid te creëren en om zo kinderen gezond en veilig thuis te laten opgroeien.

VERVOLGSTAP; BESTUURLIJK TRANSFORMATIEAKKOORD

Zorgaanbieders en gemeenten hebben een gezamenlijk jeugdzorgstatement opgesteld waarin een aantal ambities zijn opgenomen. Tegelijkertijd zijn binnen de jeugdhulpregio Drenthe alle individuele gemeenten geconfronteerd met een tekort van gemiddeld 15% op het jeugdhulpbudget 2017. De verwachting is dat gemeenten ook in 2018 geconfronteerd zullen worden met een tekort.

Uit diverse analyses blijkt dat er geen eenduidige oorzaak voor dit tekort is aan te wijzen. Naast de kortingen op het beschikbare budget in de afgelopen jaren en de overgang van een historisch naar een objectief verdeelmodel is bijvoorbeeld de inzet van zwaardere zorg in 2017 ook toegenomen. Om weer balans te brengen in de zorgkosten lopen er een aantal verbindingen; een betere samenhang en afbakening met aanpalende wetgevingen en een analyse van de jeugdhulp in de inkoopregio's in Drenthe.

Vanuit de gemeenten is er behoefte om aansluitend op het jeugdzorgstatement te komen tot concrete afspraken met zorgaanbieders vanuit een gezamenlijk gevoelde urgentie en verantwoordelijkheid van gemeenten en zorgaanbieders om de jeugdhulp betaalbaar en beschikbaar te houden. Dit moet zijn beslag krijgen in een Bestuurlijk Transformatie Akkoord Jeugdhulp Drenthe waarin deze gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt vertaald naar inspanningsverplichtingen voor zowel gemeenten als zorgaanbieders.

Om te komen tot dit Bestuurlijk Transformatie Akkoord zal er dit najaar een traject starten waarin bestuurders vanuit Assen, Hoogeveen, Tynaarlo en Emmen, als vertegenwoordigers van de Drentse gemeenten, in gesprek gaan met een aantal zorgaanbieders (groot en klein).

In de komende periode zullen, na oriënterende gesprekken met zorgaanbieders, een twee-, tot drietal bijeenkomsten tussen de bestuurders van de zorgaanbieders en initiërende gemeenten worden georganiseerd met als doel concrete afspraken te maken, vertaald in een Bestuurlijk Transformatie Akkoord. Inzet is dat het akkoord in december wordt ondertekend.

Belangrijk is dat het akkoord dient om de transformatie van de jeugdhulp in Drenthe een impuls te geven en op basis van het akkoord gemeenten en zorgaanbieders aangesproken kunnen worden op de gezamenlijke verantwoordelijkheid.

We zien het traject naar een Bestuurlijk Transformatie Akkoord dan ook niet als een losstaand initiatief maar als concretisering van het jeugdzorgstatement en ondersteunend aan dit transformatieplan.

De drie onderdelen vormen een samenhangend geheel om als zorgaanbieders en gemeenten de transformatie van de jeugdhulp in Drenthe verder vorm te geven.

DE BASIS OP ORDE

INLEIDING

Voorwaarde om te kunnen transformeren is het uitgangspunt dat 'de basis op orde is' in de jeugdzorgregio. Bij de vraag of een jeugdzorgregio de 'basis op orde heeft' wordt gekeken naar de volgende onderdelen:

1. In de jeugdzorgregio is een (boven)regionaal expertteam aanwezig voor complexe zorgvragen.
2. Binnen de jeugdzorgregio zijn (proces)afspraken gemaakt over de aanpak van wachtlijsten en wachttijden.
3. Binnen de jeugdzorgregio worden meerjarige inkoopcontracten afgesloten.
4. Binnen de jeugdzorgregio zijn de inkoopcontracten consequent vertaald in de uitvoeringsvarianten van het programma Informatievoorziening Sociaal Domein.
5. Binnen de jeugdzorgregio is er een visie op de doorontwikkeling van de lokale teams.

In onderstaand overzicht wordt duidelijk wat in Drenthe al gerealiseerd is en voor welke opgave(n) we nog staan.

EXPERTTEAM

De Jeugdhulpregio Drenthe heeft sinds medio 2016 een Expertteam "PRACHT" (Plan reductie niveau 8).

In Drenthe is begin 2016 de werkgroep PRACHT van start gegaan met als doel:

- kwalitatief goede en best passende zorg leveren tegen zo laag mogelijke kosten, met mogelijkheden voor op- en afschalen;
- het verbeteren van de samenwerking/afstemming tussen verwijzers en zorgaanbieders;
- faciliteren van de regierol van de gemeente, waarbij gewerkt wordt volgens 1 gezin-1 plan-1 regisseur.

PRACHT betreft een samenwerking tussen gemeenten en aanbieders en richt zich vooral op niveau 8 (verblijf/intramurale zorg).

Het faciliteren van de regierol van de gemeente heeft geleid tot een Factsheet met een drietal vormen van casusoverleggen binnen de regio Drenthe:

- Regulier casusoverleg
- Ad hoc casusoverleg bij spoed
- Ad hoc casusoverleg bij crisis: Code paars

Met deze casusoverleggen is een regionaal expertteam aanwezig voor complexe zorgvragen.

WACHTTIJDEN/WACHTLIJSTEN

In Drenthe kunnen cliënten gebruik maken van een andere aanbieder wanneer er een wachttijd/wachtlijst aanwezig is. Uiteraard beseffen we ons dat dit geen sluitende oplossing is.

Tijdens de accountgesprekken met zorgaanbieders wordt de (eventuele) wachtlijstproblematiek meegenomen.

Zaken die daarbij aan de orde kunnen komen zijn: definitie wachtlijst, wachttijd en werkvoorraad, communicatie via website en verwijzingswijzer, monitoring, etc.

Ondertussen willen we dat in dringende gevallen jongeren altijd zo snel mogelijk passende zorg ontvangen en zullen we daar ook alles aan doen in samenwerking met de zorgaanbieders.

We vinden het belangrijk nadere en structurele (proces)afspraken te maken over dit onderwerp. Een nieuw inkooptraject lijkt een natuurlijk moment om deze afspraken te maken.

In de tussentijd willen we graag dat alle signalen over wachtlijsten en wachttijden vanuit de toegangsteams worden teruggelegd bij de contractteams. Daarnaast gaan we verder inventariseren wat er in het land al gedaan wordt om effectief wachtlijstproblematiek aan te pakken. Ook zijn we proactief in gesprek met een afvaardiging van aanbieders om te bespreken hoe we de wachtlijsten in Drenthe verder inzichtelijk kunnen krijgen en kunnen houden.

MEERJARIGE CONTRACTEN

In Drenthe hebben we meerjarige contracten gesloten met onze jeugdhulpaanbieders.

CONTRACTEN CONFORM VARIANTEN I-SD

In Drenthe zijn de contracten en uitvoeringsafspraken overeengekomen conform de varianten I-SD.

VISIE OP DOORONTWIKKELING LOKALE TEAMS

Al voor de transitie in 2015 heeft de Jeugdhulpregio Drenthe, in het kader van de Drentse pilot jeugd, haar visie op jeugdhulp, het jeugdzorglandschap en de rol van de lokale teams daarin vastgelegd in het document “Als Jeugd en Toekomst tellen; nabij zijn en aansluiten”.

Als Drentse Jeugdhulpregio willen we duurzaam samen blijven optrekken in onze verantwoordelijkheid ingevolge de Jeugdwet voor de jeugdigen en hun gezinnen in Drenthe. Hierbij hechten we veel waarde aan lokale regie en autonomie. We willen hier zonder last en ruggenspraak invulling aan kunnen geven. We werken regionaal en bovenregionaal samen wanneer dit voordelen oplevert voor het Drentse kind en de jeugdhulp. (Boven)regionale samenwerking is nodig om te borgen dat de benodigde jeugdhulp in (de nabijheid van) de regio geboden kan (blijven) worden. We willen ondertussen wel een goede zichtbaarheid, heldere informatievoorziening, goed functionerende toegangsteams, een goede samenwerking met de backoffice en de financiële afdelingen.

Over al deze onderwerpen vinden we het belangrijk om informatie, expertise, kennis en inzicht te bundelen. Hiermee willen we de onderlinge samenwerking verder versterken. We streven naar efficiency zodat de verschillende thema's binnen de juiste colleges van vertegenwoordigers worden besproken.

De Jeugdhulpregio Drenthe maakt momenteel gebruik van de website www.verwijzingswijzer.nl.

We hebben de mogelijkheid om meer uit deze website te halen door hierop meer informatie te geven over de toegang naar jeugdhulp. Dat zorgt voor verduidelijking van de jeugdhulp voor de jeugdige en zijn ouders.

Een andere optie om de jongeren beter te bereiken en te informeren is bijvoorbeeld via de inzet van sociale media en het (vaker) betrekken van onderwijsinstanties.

Daarnaast is het lokaal van essentieel belang dat er eenvoudig toegang is tot preventieve hulp. Hierin willen we samen blijven optrekken en op innovatieve wijze beter aansluiting zoeken bij onze doelgroep. Dit gaan we verder ontwikkelen.

TRANSFORMATIETHEMA'S

In vervolg op het Statement Jeugd Drenthe en de kennis en ervaringen van het expertteam PRACHT kiezen we ervoor in dit transformatieplan de volgende 3 thema's uit te werken:

1. Drentse Jeugdacademie
2. Afstemming verwijzingen Gecertificeerde Instellingen en gemeenten
3. Ontwikkeling kleinschalige woonvoorzieningen

DRENTSE JEUGDACADEMIE

HYPOTHESE

Een Drentse Jeugdacademie, waarin kennis van en voor generalisten en specialisten samen met ervaringsdeskundigen bij elkaar wordt gebracht en gedeeld over o.a. innovatie, effectief bewezen methodieken, best practises en gecontracteerde jeugdhulp op alle niveaus. Dit draagt zowel op inhoud als op proces bij aan een bestendige jeugdhulpverlening aan de kinderen en jeugdigen in Drenthe.

ACTIELIJN

De Drentse Jeugdacademie draagt bij aan de volgende actielijnen:

Actielijn 1: Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen;

Door gebruik te maken van ervaringsdeskundigen krijgen we inzicht wat het verschil gemaakt heeft voor cliënten (kinderen en ouders). Tevens draagt dit bij aan cliëntenparticipatie.

Actielijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt;

Door casereview Jeugdbescherming (JB)/Jeugdreclassering (JR) willen we de match van vraag en aanbod verbeteren, doorlooptijden verkorten en komen we tot de meest effectieve en adequate jeugdhulp in relatie tot JB/JR. Het belang van het kind/de jeugdige staat hierin voorop.

Actielijn 6: Investeren in vakmanschap;

Professionals zijn het kapitaal van de jeugdhulp. Professionals dragen zonder vooroordeel een aantal basisvoorwaarden uit: respect, betrokkenheid en transparantie. Ze staan naast de kinderen, jongeren en opvoeder en vanuit hun behoefte werken ze samen met andere betrokkenen die een bijdrage leveren. Professionals zijn trots op hun vak en de bijdrage die ze vanuit hun specifieke expertise leveren in verbinding met anderen. Om hieraan te voldoen, in een veranderende samenleving waarin de zorg voor jeugd in de schijnwerpers staat, is gezamenlijk investeren in kennis, tijd, ruimte, een lerende omgeving voor professionals (kennis delen en leren van elkaar) en een veilige omgeving een randvoorwaarde.

Professionals zijn lerende professionals. Zij willen elke dag beter worden in hun vak om de in het actieprogramma Zorg voor de Jeugd beschreven doelen te bereiken en ook daarna steeds beter te worden in de hulp aan kinderen.

Professionals willen voldoende ruimte ervaren om autonoom en vanuit verantwoordelijkheid te kunnen handelen in het belang van het kind en gezin. We willen een gezonde arbeidsmarkt voor (jeugd)professionals.

ACHTERGROND

In de regio willen we graag investeren in vakmanschap van iedereen die bij de jeugdhulpketen betrokken is. We willen zorgen voor een passend en goed op de praktijk aansluitend programma met cursussen, workshops, leertafels en kenniscafés.

Hierdoor kunnen we de samenwerking tussen verschillende partijen bevorderen en kunnen we in de regio een verschil maken in het goed uitvoeren van onze jeugdhulptaken. We sluiten aan bij de doelstellingen van het Jeugdzorgstatement Drenthe, het Bestuurlijk Transformatie Akkoord en bouwen aan een duurzame kennis- en samenwerkingsstructuur.

Het voeren van een goede inhoudelijke dialoog tussen jeugdhulpaanbieders, professionals en gemeenten is van belang om een gezamenlijke verantwoordelijkheid te voelen voor de jeugdhulp aan kinderen, jongeren en hun gezinnen en om vertrouwen in en tussen professionals te laten ontstaan.

Autonomie is de, binnen de geldende (ethische) normen, aanwezige professionele bewegingsruimte om naar eigen oordeel maatwerk te kunnen leveren. Dat betekent ook dat je als professional verantwoordelijk bent. Het gaat daarbij niet alleen om de individuele professional. Het betreft ook de samenwerking tussen professionals in teams en netwerken. Team-, netwerk en individuele ontwikkeling gaan hand in hand.

PROBLEEMSTELLING

Op dit moment is er geen centraal platform of organisatie in Drenthe waar iedereen kennis en expertise kan delen en verder kan ontwikkelen.

Gemeenten en zorgaanbieders voorzien op eigen wijze in scholing en kennisvergroting van personeel.

Er wordt er op veel verschillende niveaus samengewerkt, maar we willen iedereen die betrokken is bij de jeugdhulpverlening in de regio de kans geven en faciliteren van elkaar te leren en vaker de samenwerking op te zoeken.

DOELSTELLING

Gemeenten en jeugdhulpaanbieders willen investeren in vakmanschap van onze professionals. Ze hebben de ambitie en verantwoordelijkheid om zorg voor kinderen en gezinnen integraal, op maat en dicht bij het gezin te organiseren. Lokale initiatieven willen we verbreden via de presentatie van best practises.

De praktijk leert dat het ontwikkelen en vasthouden van kennis daarbij extra aandacht vraagt.

Door de Drentse jeugdacademie wordt ingezet op het versterken van eigen kracht en zelfregie, bevorderen van veiligheid, werken vanuit een integrale blik, samenwerken (gericht op teamresultaat) en een leven lang leren en reflecteren.

We willen een lerende omgeving voor professionals realiseren met samen leren, doen wat werkt en een praktijk die leren verbindt aan handelen. Centraal hierbij staat: steeds beter willen worden, benutten en ontwikkelen van kennis, van elkaar leren en reflectie van de cliënt. De ervaringen van de cliënten worden hierbij betrokken.

Ons doel is te zorgen voor een blijvend passend en goed op de praktijk aansluitend curriculum inclusief bij- en nascholing, waaronder “training on the job” voor huidige en nieuwe professionals.

RESULTAAT

De kennis van de praktijkervaringen in de toegang en de kennis van de specialisten brengen we in de Drentse Jeugdacademie bij elkaar. De punten voor beroepsregistratie halen generalisten en specialisten samen. We zorgen voor voldoende ontwikkeling van kennis door intervisie en supervisie. We leren actief van en met elkaar en betrekken daar ook ervaringsdeskundigen bij.

Dat levert de volgende resultaten op:

- Merkbare verbetering in de zorg en ondersteuning die de jeugdige en zijn ouders in Drenthe ontvangt
- Professionals met kennis van zaken
- Extra aandacht voor expertise veiligheid
- Betere samenwerking in de regio
- Voorkomen wegvloeiën kennis

WAT GAAN WE DOEN?

We zetten een platform/organisatie op met betrokkenen uit het werkveld van waaruit we cursussen, workshops, leertafels en kenniscafés in Drenthe organiseren.

Het aanbod kan diverse thema's omvatten, verband houdend met jeugdhulp maar ook met aanpalende beleidsterreinen.

We verbinden en brengen informatie over het (al) aanwezige aanbod bij de professionals zodat zij vanuit hun professionele bewegingsruimte keuzes kunnen maken in het vergroten van kennis. We halen bij de professionals op waar (nog) behoefte aan is.

We willen openstaan voor nieuwe methodieken, om zo van elkaar te leren en ervoor te zorgen dat de kinderen in Drenthe 'Matched Care' krijgen.

We willen gebruik maken van effectief bewezen programma's en kennisinstituten. We zorgen daarbij voor een goede balans tussen deze programma's en afgebakende experimenten, zodat we ervan kunnen leren.

We zorgen voor een gezamenlijke best bewezen effectieve instelling van professionals en investeren in vroeg-signalering en effectief bewezen programma's aan de voorkant.

ACTOREN

Drentse gemeenten, Voorliggend Veld, Veilig Thuis Drenthe (VTD), Jeugdhulpaanbieders, Gecertificeerde Instellingen (GI's), Onderwijs, Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), Rechtbank (RB), Belangenorganisaties, Kennisinstituten, etc.

TIJDPAD

De Drentse Jeugdacademie is uiterlijk 1 juli 2019 operationeel.

AFSTEMMING GECERTIFICEERDE INSTELLINGEN EN GEMEENTEN VOOR VERWIJZING NAAR GESPECIALISEERDE JEUGDHULP

HYPOTHESE

De match van vraag en aanbod vergt een doorontwikkeling. We willen invulling geven aan deze wens tot gezamenlijke doorontwikkeling, betere samenwerking tussen betrokken partijen, minder overlap en gedeelde afwegingscriteria. Dat zorgt voor een beter overleg en een verkorting van de doorlooptijd.

ACTIELIJN

Dit thema draagt bij aan de volgende actielijnen:

Actielijn 1: Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen;

Door afstemming kunnen kinderen en gezinnen tijdig passende hulp ontvangen en weten GI's waar ze voor hulp terecht kunnen.

Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien;

We willen door deze afstemming steeds betere interventies ontwikkelen en benutten om kinderen bij hun eigen ouders te laten opgroeien. Indien nodig verdient plaatsing in een pleeggezin dan wel gezinshuis of andere kleinschalige voorziening de voorkeur. We bevorderen de zelfredzaamheid van ouders en kinderen. We brengen de zorg naar het kind en niet het kind naar de zorg.

Actie lijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt;

Samen met lokale teams gaan we situaties die onveilig zijn voor kinderen eerder en effectief te lijf. Wanneer jeugdhulp nodig is, komt deze snel beschikbaar. Door de inzet van de meest effectieve en adequate jeugdhulp verkorten we de JB/JR keten en maken we deze effectiever.

We korten de jeugdbeschermingsketen in. Betere samenwerking, minder overlap en gedeelde afwegingscriteria zorgen voor verhoging van de snelheid. Ouders en kinderen betrekken we altijd bij onze beslissingen. Met het actieplan waarheidsvinding zorgen we voor goed onderbouwde besluiten.

ACHTERGROND

Op bestuurlijk en beleidsinhoudelijk niveau is de verbinding tussen de GI's, VTD, RvdK en de Drentse gemeenten al tot stand gekomen. Zo is er een gezamenlijke uitwerking van een visie op vrijwillig en gedwongen kader gespecialiseerde jeugdhulp vastgesteld en hebben we vastgestelde samenwerkingsprotocollen met de GI's en met de RvdK. De verbinding op het niveau van de uitvoeringspraktijk kan echter beter. Welke jeugdhulp is beschikbaar/effectief en in welke situaties kan deze worden ingezet?

PROBLEEMSTELLING

Ondanks de hierboven genoemde afspraken blijkt er in de praktijk betere afstemming mogelijk te zijn tussen de gemeenten en de GI's met betrekking tot de in te zetten jeugdhulp. De huidige procedures duren soms langer dan nodig is. Ook willen we meer aandacht geven aan de invulling van de wettelijke bepalingen met betrekking tot afstemming.

Daarnaast wordt niet altijd de best beschikbare jeugdhulp ingezet, omdat dit aanbod voortdurend aan verandering onderhevig is en de kennis en informatie hierover niet altijd op tijd aanwezig is. Hierdoor wordt soms verwezen naar niet gecontracteerd aanbod. We willen de GI's ondersteunen en ontlasten bij de zoektocht naar de juiste, gecontracteerde jeugdhulp.

DOELSTELLING

Door kortere en efficiëntere procedures met betrekking tot het toewijzen van jeugdhulp willen we voorzien in de meest effectieve en adequate jeugdhulp in relatie tot JB&JR. Wanneer er sprake is van een maatregel is de ondersteuning erop gericht om een breed spectrum aan oplossingen te verkennen, te benutten of te ontwikkelen. In deze verbinding wordt de expertise van de GI ingezet vanuit het belang om ruimte op de werkvloer te maken voor de onderliggende vraag, waarbij de GI ook het brede beeld krijgt van het voorliggende veld in nabijheid van het kind.

RESULTAAT

Een zo kort en effectief mogelijke procedure naar de juiste jeugdhulp in combinatie met Jeugdbescherming/Jeugdreclassering. Door in te zetten op deze wederzijdse ondersteuning maken we monitoring van kwaliteit, doorstroming en eventuele knelpunten (bijvoorbeeld de problemen die ervaren worden met betrekking tot het op-, af-, of bijschalen) mogelijk.

WAT GAAN WE DOEN?

De matching tussen vraag en aanbod verbeteren. Dit vergroot de effectiviteit en leidt tot kostenreductie.

ACTOREN

Drentse gemeenten, GI's, RvdK, VTD, RB en cliëntenraden.

TIJDPAD

Eind 2019 hebben we een effectieve manier gevonden om de matching tussen vraag en aanbod te verbeteren.

ONTWIKKELING KLEINSCHALIGE WOONVOORZIENINGEN

HYPOTHESE

De verwachting is dat met passende kleinschalige woonvoorzieningen kwetsbare jongeren aan een steviger en duurzaam fundament kunnen bouwen, waarmee zij zichzelf autonoom kunnen doorontwikkelen.

ACTIELIJN

De ontwikkeling kleinschalige woonvoorzieningen draagt bij aan de volgende actielijnen:

Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien;

Elk kind heeft recht op een liefdevolle en stabiele omgeving om in op te groeien. Dit betekent dat er een kwalitatieve versterking van preventie en/of ambulante hulp nodig is, met daarbij een kwantitatieve toename van specialistische ambulante zorg; één en ander in goede samenhang met de basisjeugdhulp. Investeren hierin zorgt ervoor dat kinderen vaker thuis kunnen blijven wonen c.q. dat de terugkeer naar huis eerder op een verantwoorde wijze kan worden gerealiseerd.

Elk kind heeft stabiliteit nodig. Dit betekent dat het kind zo min mogelijk heen en weer wordt geplaatst als het niet meer thuis kan wonen. Hiervoor is het nodig dat de jeugdhulp zich naar het kind toe beweegt in plaats van andersom.

Als kinderen niet meer thuis kunnen wonen, worden kinderen zo veel mogelijk kleinschalig, gezinsgericht en in perspectief biedende voorzieningen opgevangen, bij voorkeur in het eigen netwerk. Langdurig verblijf in een grote instelling is voor geen enkel kind wenselijk. Daarom is het nodig om het aantal (gesloten) plaatsingen terug te dringen en ook de duur van plaatsingen te verkorten.

Actielijn 3: Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen;

Elk kind moet de kans hebben om zich in een doorgaande schoollijn naar vermogen te kunnen ontwikkelen en te kunnen ontplooiën.

Actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden;

De overstap van de jeugdhulp naar volwassenenzorg en de voorbereiding daar naartoe sluiten op elkaar aan. Hiervoor is het nodig dat iedere jongere die zorg krijgt, een instelling verlaat dan wel in een pleeggezin woont, merkbaar beter wordt voorbereid op de overgang naar de volwassenheid, met afspraken op maat. Op deze manier ontvangen minder zelfredzame jongeren begeleiding in hun weg naar huisvesting, onderwijs, werk of andere zinvolle dagbestedingen en het behoud daarvan.

ACHTERGROND

In Drenthe zijn er met regelmaat casussen waarbij het niet (direct) lukt om een passend hulpaanbod te vinden. Dit heeft veelal te maken met multiproblematiek en de zwaarte c.q. complexiteit van de casus. Het gaat echter wel veelal om een plek waar jongeren vanuit een veilige stabiele besloten setting kunnen toewerken naar een (bij hun situatie passend) toekomstperspectief.

Vanuit de werkgroep PRACHT komen met regelmaat casussen voorbij waarvoor passend aanbod een knelpunt is. Binnen PRACHT heeft dit geleid tot een inventarisatie van 'witte vlekken' in het Drentse zorgaanbod. We steken daarbij in op vernieuwing c.q. transformatie. Het gaat dan niet direct om het investeren in meer gebouwen, maar in het beter samenwerken en benutten van elkaars expertise.

Het ontbreekt in de jeugdhulpregio Drenthe aan voldoende kleinschalige voorzieningen voor jeugdigen. Hiermee is het moeilijk om dichtbij passende hulp te vinden die zich richt op 24-uurs jeugdhulp/behandeling in combinatie met bijvoorbeeld onderwijs, vrije tijd en hulp aan ouders/netwerk, zowel vrijwillig als met een jeugdbeschermingsmaatregel.

Dit heeft tot gevolg dat er in Drenthe (c.q. de noordelijke regio's) nu jeugdigen zijn die voor passende hulp aangewezen zijn op voorzieningen ver van hun leefomgeving. In andere gevallen zijn zij aangewezen op een gesloten plaatsing (in plaats van een besloten plaatsing) of ontvangen zij geen c.q. ontoereikende hulp waardoor de situatie niet verbetert.

De beweging om meer kinderen 'zo thuis mogelijk' te laten opgroeien komt nog onvoldoende van de grond ("Zo thuis mogelijk"; Jeugdwet artikel 2.3 lid 6). Met de uitwerking van dit onderwerp willen we hier een impuls aan geven.

De vijf jeugdhulpregio's Twente, IJsselland, Drenthe, Friesland en Groningen zijn het er over eens dat een relatief klein deel van de zorg een zekere schaalgrootte en bovenregionale afstemming vereist. Wij voelen ons als regio's aangesproken en willen gezamenlijk en met jeugdhulpaanbieders en andere ketenpartners werken aan oplossingen en gezamenlijk doorbraken realiseren.

Het actieprogramma biedt de mogelijkheid om de problematiek nader te analyseren en de behoefte (vraag) in beeld te brengen. Mogelijk leidt dit vanuit de transformatiegedachte tot een passend aanbod van kleinschalige voorzieningen met daarin verweven behandeling, onderwijs en vrije tijd/ (perspectief op) werk.

PROBLEEMSTELLING

Er is voor kwetsbare Drentse jongeren met complexe problematiek in de directe omgeving (regio) onvoldoende passende hulp waarbij ze vanuit een veilige, stabiele (gesloten) setting hulp, onderwijs en begeleiding kunnen krijgen.

Er zijn wel kleinschalige instellingen, maar deze hebben doorgaans onvoldoende expertise c.q. kwaliteit van zorg voor een complexe doelgroep. Er zijn ook grotere instellingen met voldoende expertise. Wellicht zijn er mogelijkheden om dit bij elkaar te brengen.

DOELSTELLING

Vanuit de transformatiegedachte willen we een nog meer passende oplossing creëren die voldoet aan de behoefte van kwetsbare jongeren en hun gezin met complexe problematiek; zich vanuit een besloten veilige situatie kunnen richten op hun toekomstperspectief.

RESULTAAT

Nog meer passende hulp voor kwetsbare jongeren en hun gezin in de vorm van kleinschalige voorzieningen: zo thuis mogelijk.

WAT GAAN WE DOEN?

Verkennen van de mogelijkheden om dit thema in noordelijk verband op te pakken.

De hypothese analyseren en de problematiek in kaart brengen.

Naar aanleiding van de analyse in gesprek met verschillende actoren om een goed beeld te krijgen van de behoefte.

Oriëntatie van landelijke initiatieven op dit gebied.

Opstellen van kaders, uitgangspunten en randvoorwaarden waarbinnen een (te ontwikkelen) kleinschalige voorziening of alternatief hiervoor, dient vorm te krijgen.

In gezamenlijkheid met zorgaanbieders en cliëntvertegenwoordigers ontwikkelen van een (alternatief) aanbod voor de regio.

We willen ons ontwikkelen tot een lerend samenspel binnen de jeugdhulp waarbij we willen inzetten op een gefaseerd veranderend landschap; minder grote groepen, meer kleinschaligheid door gezinsvormen of huishuizen. De financiering moet hier op een juiste wijze op aansluiten.

ACTOREN

Jeugdhulpregio's Groningen, Friesland, Drenthe e.a., ouders van cliënten en cliëntraden, Zorgaanbieders, GI's, Gemeenten, Onderwijs, Zorgverzekeraars, Zorgkantoor WLZ

TIJDPAD

Eind 2020 hebben wij nog meer passende hulp voor kwetsbare jongeren en hun gezin in de vorm van kleinschalige woonvoorzieningen.

VERVOLG

De doelen uit het actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd' hebben we in dit transformatieplan vertaald in een drietal transformatiethema's.

Voor de verdere inhoudelijke uitwerking hiervan wordt gedacht aan een programmastructuur met een programmateam en een programmamanager vanuit de Jeugdhulpregio Drenthe (JHRD).

Verantwoording, via kwartaal rapportages, zowel bestuurlijk als ambtelijk, wordt op deze wijze geborgd. Penvoeder namens de jeugdhulpregio is de gemeente Hoogeveen.

Dit programma is een tijdelijke sturingsstructuur, gericht op het realiseren van door ons beschreven transformatiedoelen. Door te kiezen voor deze structuur kan ook de verbinding worden gemaakt met het Jeugdzorgstatement Drenthe en bij het proces om te komen tot een Bestuurlijk Transformatie Akkoord Jeugdhulp Drenthe. De verdere uitwerking volgt.

BRONVERMELDING/LITERATUURLIJST

Link documentaire Alicia:

(<https://www.2doc.nl/documentaires/series/2doc/2017/november/alicia.html>)

Link document “Passende zorg en behandeling voor jeugdigen”:

(<https://vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/zorglandschap-specialistische-jeugdhulp/publicaties/visiedocument-passende-zorg-en-behandeling-voor-jeugdigen>)

Link document “Als Jeugd en Toekomst tellen”:

https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Stelsel_Pilot-Drenthe_Als_jeugd_en_toekomst_telt.pdf

BIJLAGE 1

Op 17 september 2018 is tijdens een bijeenkomst met zorgaanbieders, cliëntenbelangenorganisaties, gecertificeerde instellingen en andere genodigden het concept Transformatieplan 'Zorg voor de jeugd' gepresenteerd en besproken.

In onderstaande een overzicht van de ontvangen reacties op de 3 thema's en overige aandachtspunten.

DRENTSE JEUGDACADEMIE

- In de Regio geaccrediteerde bijscholingen voor hulpverleners(SKJ/NIP/NVOV).
- Intervisie/supervisie goed idee maar wel graag gekoppeld aan SKJ punten.
- Sluiten jullie met de jeugdacademie aan bij de SFF certificering?
- Maak gebruik van wat er al wordt gedaan aan deskundigheidsbevordering (wat werkt/wat niet); ook in andere provincies.
- Wat is de plek van de GZZ/Psychiatrie?
- Over welke effectieve programma's gaat het?
- Mooi initiatief. Wil graag meedoen!
- Gaat het MBO/HBO zitting nemen/aan tafel zitten bij de Jeugdacademie?
- Goed initiatief om kennis en ervaring te delen. Waak er voor dat er niet tijd gaat zitten in overleggen met elkaar. Laten we vooral inzetten op zorg.
- Goed gebruikmaken van sociale media is een optie.
- Inzet ervaringsdeskundigen? Denk aan een sociaal uitzendbureau ervaringsdeskundigen via PVG (project verward gedrag).
- Kennis dicht op de eerste lijn brengen: 'Matched Care'.
- Verbinding leggen tussen organisaties in het voorliggend veld en zorgaanbieders.
- Denk ook aan Child Study Centre (CSC), de infrastructuur is er al.
- Verbinding met de lerende databank jeugd 'Sejn'.
- Verbinding zoeken met bestaande leerlijnen.
- Wordt er bij het opstellen van de academie ook rekening gehouden met preventie en/of jeugdhulp ondersteunende partijen (financiële ondersteuners)gedacht?
- Kennisplaats moet geen marktplaats (reclame voor eigen organisatie) worden!

- Er is al veel expertise bij verschillende organisaties. Hoe ga je dit bundelen/ met elkaar de expertise vergroten?
- Vooral behoefte aan het op niveau houden van landelijke maatstaaf. Zoals bv regionale training meldcode en/of SKJ.
- Ook leren van wat niet goed is gegaan. Bij een casus leren het anders te doen/ bij te sturen.
- Heeft middelbaar onderwijs hier ook een plek in?
- Wees concreet!
- Mooi initiatief! Specialist en generalist samen met cliënt ervaringsdeskundige. Preventief kunnen werken.
- Hulp aan jeugdigen in verschillende contexten zijn niet los van elkaar te zien. Samenwerking onderwijs, jeugdzorg, huisartsen, gemeenten, thuissituatie; Integrale hulp.
- Super mooi initiatief! Hoe doen ander gemeenten dit? Of landelijk of BJZ. Niet opnieuw het wiel uitvinden. Supervisie en intervisie. Samenwerking SKJ.
- Veel zorgaanbieders hebben kenniscentra (bv. Elker/'t Poortje). Hierbij aansluiten?
- Houd het praktisch, slagvaardig volgens aanpak als PRACHT. Te gebruiken voor andere thema's?
- Ik mis heel vaak de gezamenlijke verantwoordelijkheid op het moment van een lastig casus. Als zorgaanbieder heb je zorgplicht en dat krijg je vaak terug. Lijkt vaak op angstcultuur.
- Sneller, beter en meer contact met de toegang. Zij horen de zorgaanbieders te kennen.
- Achterstand verwijzingen wegwerken = de basis op orde.
- Afstemming SIC (verwijzers). Afspraken gemeenten onderling over jongeren/jeugd van de ene gemeente naar de andere.
- Vertrouwen deskundigheid doorverwijzing ondanks geen contract.

AFSTEMMING GECERTIFICEERDE INSTELLINGEN EN GEMEENTEN VOOR VERWIJZING NAAR GESPECIALISEERDE JEUGDHULP

- Thema is breder.
- Werkafspraken?
- Is dit wel transformatie?
- Witte vlekken in het aanbod.
- Verwijzingen GI 10% Toegang 30% Huisartsen 60%.
- Spreken wij dezelfde taal?

- Kennis van de GI's over aanbod benutten.

KLEINSCHALIGE WOONVOORZIENINGEN

- Ruis in definitie. Wat is volgens de gemeente een gezinshuis? Wat hoort daar wel en niet bij?
- Verbinding onderwijs-zorg. Kan die thuiszitter zijn, beeld van hebben en actie op ondernemen.
- Is een gezinshuis ouder MBO of HBO geschoold?
- Verbinding met de grote zorgaanbieders, onderwijs, LVB- groep complexe psych.
- Leeftijd gezinshuiszorg ook standaard weer 21.
- Samenwerking met scholen in Emmen.
- Convenanten tussen gemeenten en woningbouw
- Bestemmingsplan blokkeert deze vorm te vaak.
- Domein overschrijdend JZ/Z+/LVG en GGZ.
- Verbinden onderwijs, dagbesteding, arbeid.
- Waar zijn de blinde vlekken?

WAT MIS JE NOG?

- Grote instellingen moeten worden benaderd door kleinere instellingen. Maar de weg andersom horen we niet.
- Meer op jezelf Verbinding onderwijs-welzijn-zorg-gemeente- schulphulpverlening-woningcorporaties.
- Meer communicatie tussen Jeugdhulp en WMO. Dit om te voorkomen dat kleinere instellingen (gecontracteerd) er uit worden gezet als iemand 18 wordt of om te zorgen dat een moeder zorg van dezelfde instelling kan krijgen als haar kinderen.
- Gezinsindicaties individueel inzetten.
- Maak gebruik organisaties die komen in gezinnen waar 0-4 jarigen wonen. Laagdrempelig kunnen ouders worden gezien.
- Wachttijden verwerking Toegang duurt (te) lang.

- De Toegankelijkheid van het systeem van de hulpverlening zoeken. Dit is niet gebruiksvriendelijk. Snap dat iedereen er in moet staan maar voor klanten soms te veel om uit te kiezen.
- Er zouden meer opties moeten zijn om je zorgaanbod op natuurlijke wijze te laten verminderen a la bv hotel sites. Door bv te zoeken op aantal kamers omgeving. Nu dan ook in de vorm voor zorg. Bv ik zoek Amw in plaats van Specialist kinderen zodat er minder naar voren komt als de klant daar behoefte aan heeft.
- In gesprek met zorgverzekeraar i.v.m. WLZ. Kinderen krijgen Jeugd zorg en deur WLZ is dicht terwijl WLZ zorg nodig is.
- Terminologie duidelijker. Sociaal team? Wijkteam? CG? Wat is het verschil?
- Coördinatie integrale vroeghulp.
- Veel minder bureaucratie bij gemeenten, verwijzers en zorgaanbieders.
- Gezamenlijke poli's, bijvoorbeeld Verslaving, LVB, GGZ per grote gemeente. Multidisciplinaire start vanuit verschillende domeinen = goede start.
- Meer flexibiliteit bouwstenen.
- Integrale aanpak onderwijs en zorg.
- Meer gelijkheid aanpak m.b.t. aanvraag hulpvragen gemeenten onderling, bijvoorbeeld Coevorden en Emmen.
- Ruimte voor preventie meer mogelijkheden.
- Wij moeten zorgen dat jongeren zich in het middelbaar onderwijs gezien en gehoord voelen.
- Voorkomen is beter dan genezen. Integratie met schuldhulpverlening, werk en wonen.
- Duidelijk casemanagement= kennis.
- Complexe (vecht) scheiding.
- Onderwijs voor ieder kind, verbinden van zorg en onderwijs.
- Heb aandacht voor interculturele hulpverlening.
- Preventieve opvoedingsondersteuning.
- Goede combinatie Jeugd/WMO in gezinsproblematiek.
- Waar is het onderwijs?
- Hoe investeer je nu extra in de kinderen waar mogelijk thuis begeleiden. Goede anamnese uitgaan van eigen kracht en netwerk. Versterking preventie.
- Ambtenaar houd je bij je leest.
- Laat de vorm de inhoud volgen.

- Spoed voor Jeugd expliciet beschikbaar maken voor jeugdhulpaanbieders die geen spoedzorg leveren.
- Zuid codes moeilijker vindbaar dan NMD.
- Regionaal/Provinciaal verwijspunt voor zorgvragers naar aanbieders.
- Reductie bureaucratie!!!
- Flexibele financieringsvormen schuiven t.b.v. het kind.
- Zullen we allemaal met hetzelfde veilig-mail-systeem werken?

